

Hold:	3w DA skr (1)
Navn:	Elevnr. 22
Fag:	Dansk, Skriftlig (7967A-Gym bekend,)
Dato for prøveafleggelse:	20-05-2025

Opgave 3 – Sprog i sportsreportager

Hvordan kan man skrive reportager af store sportsbegivenheder, når tilskuerne i lige så høj grad tropper op for både fællesskabet, kulturen og atmosfæren, som den reelle sportsudøvelse? Reportager er nemlig i høj grad centreret om at dele det man kalder human interest-historier, altså den menneskelige historie, og helt tilbage fra 1930'erne og frem til den dag i dag kan man finde eksempler på sådanne sportsreportager der forsøger at dele oplevelsen omkring begivenheden. Johannes V. Jensens sportsreportage *'Til Seksdagesløb'* som blev udgivet af Politiken den 2. december 1934 og en langt mere nutidig sportsreportage, *'Hvis man skal forelske sig i én ting ved OL, ligner to kvinder med sabler det bedste bud'* som er udgivet på dr.dk i 2024, er to gode eksempler på hvordan netop sproget har en betydelig rolle i reportager – uagtet tid og sted, fordi den sportslige rus på en måde er uforanderlig men altid nødvendig at forsøge at vise i reportager.

Reportagen *'Til Seksdagesløb'* af Johannes V. Jensen fra 1934 er en fængende beskrivelse af hvordan Forum på Frederiksberg under et seksdagesløb i banecykling, virkede som noget meget større end blot et cykelløb. Allerede i starten af teksten mærker man som læser, hvordan bygningen var blevet forandret til en helt anden verden af spænding og fællesskab sat i værk af sporten udøvet i Forum: *"Saadan, som efter at blive optaget i Himlen, higer man efter at se Seksdagesløbene! Er man saa indenfor synes man næsten Rummet er større end det ude paa Gaden, et helt overdækket Verdensrum, der fortøner sig i Tobakstaagen, med Blus oppe i, som Planeter med Saturnringe udenom, og fjerne Himmelleger, allerøverst nogle Krydsbjælker og Stræbere, der giver fragmentariske Forestillinger om Universets Struktur."*¹ Johannes V. Jensen gør for det første brug af pronomen 'man', til at beskrive den stemning han selv oplevede ved den store begivenhed. Det giver læseren mulighed for at sætte sig selv i stedet for det 'man', og lade sig føres trygt gennem reportagen og derved virkelig opleve stemningen. Til beskrivelse af denne har Johannes V. Jensen desuden gjort hyppigt brug af sammenligninger, som allerede vist i førnævnte citat, hvor han for det første sammenligner måden man higer efter at se seksdagesløbet på, med måden man higer efter at blive optaget i himlen på. Den anden sammenligning han laver i citatet, er hvordan Forum virker som et verdensrum i sig selv, hvor han nærgående sammenligner tobakstågen blandt publikum med lys, planeter, Saturnringe og fjerne himmelleger *"der giver fragmentariske Forestillinger om Universets Struktur"*. Alle disse sammenligninger tyder på at stemningen ved sportsbegivenheden næsten var guddommelig, eller føltes som noget religiøst, og denne stemning kan man fornemme gennem hele reportagen.

Tager man et kig på ordvalget i reportagen, er det for eksempel oplaget at lave et semantisk skema over ordet "religion/menneskets eksistens", da mange af ordene i reportagen kan underlægge sig dette semantiske felt, hvilket nok ikke er helt tilfældigt. For eksempel bruger Johannes V. Jensen ord som *"Haab"*², *"Himlen"*³, *"Verdensrum"*⁴, *"Himmelleger"*⁵,

¹ 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 4-8.

² 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 3

³ 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 4

⁴ 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 6

⁵ 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 7

*"Forestillinger"*⁶, *"Dommedagsbillede"*⁷, *"Underverdenen"*⁸, *"Himmeriges Rige"*⁹, *"højmatematiske Hypoteser om Universet"*¹⁰ og *"uendeligt"*¹¹, der alle sammen er med til at understrege og tydeliggøre at den stemning han selv oplevede til sportsbegivenheden næsten, var en så storartet affære at dens stemning havde en religiøs karakter, hvilket overordnet set nok heller ikke er en tilfældighed. Religion handler nemlig i høj grad om at forstå det uforståelige i livet, og give os svar på ting der er større end os selv. Her er sport et eminent eksempel på hvordan noget så jordnært som at cykle har brug for religiøse sammenligninger for at kunne gengive den stemning sporten jo netop også fører med sig: det opløftede og medrivende fællesskab der er langt større end den faktiske begivenhed, man har brug for mytiske, sammenligner for at kunne forstå.

I forlængelse heraf, er det af flere grunde passende at Johannes V. Jensen også gør brug af et retorisk spørgsmål i reportagen, da det både har en funderende funktion præcis som religionen prøver at finde eksistentielle svar på livet, men samtidig også engagerer reportagens publikum: *"Dette ikke at kunne se Ende paa Rummet og Tilskuerpladserne leder Tanken hen paa de nyeste højmatematiske Hypoteser om Universet, som ikke skal være uendeligt mere, men vende tilbage i sig selv, som en sluttet, firdimensional Sfære. Hvad der saa er udenfor den igen? Ja, der er formodentlig Rosenørns Allé."*¹² Gennem dette citat er det tydeligt at mærke på Johannes V. Jensen, at han har oplevet hele Forum som ét verdensrum hvis stemning som sagt kræver overjordiske forklaringer eller sammenligninger før man kan forstå den. Derudover henvender han sig også direkte til læserne af reportagen ved at stille et spørgsmål man selv kan få lov til at fundere over, inden han selv kommer med svaret, nemlig at universets afgrænsninger er ved Rosenørns Alle lige uden for Forum og herved virker hans retoriske spørgsmål og svar som en metafor der beskriver Forum som det verdensrum cykelløbet befinder sig i og danner sig af.

Udover at have en funderende funktion, rettes spørgsmål som sagt også direkte til læserne, hvilket skaber en form for engagement og skaber en følelse af nærvær mellem dem og begivenheden. Da cykelløbet skal til at begynde og Johannes V. Jensen er ved at beskrive løbets forberedelser, føles det næsten som om, at han har taget os fysisk i hånden, vist os vores siddeplads for dernæst at serverer samme spænding som alle andre publikum måtte have siddet med, gennem hans beskrivende sætningers opbygning: *"[...] et vigtigt Opløb af Officials ved Startstedet, hvor en lille Kvinde i Pels med højt hævet Revolver skimtes, smelder Startskudet, og Feltet gaar af. Og nu kører de. Fra Løbene for et Aar siden ved man nogenlunde hvordan de vil udfolde sig. Pragtfuldt, øvet, sikkert kører de, hele Feltet som eet Legeme, i en susende, strygende Fart Langsiden igennem, hældet over i Svingene, og kastet paa ret Køl ned paa Langsiden igen. Taktiken folder sig ud, Parrene veksler, den ene Rytter ud af Feltet, og den anden ind, med et Skud fremefter af en Haand bagpaa af Kammeraten."*¹³

⁶ 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 8

⁷ 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 12

⁸ 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 13

⁹ 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 13

¹⁰ 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 17

¹¹ 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 17

¹² 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 16-19

¹³ 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 48-56

Sætningen *"Og nu kører de."* er en meget kort periode, derefter er næste periode en smule længere, og sidste periode i citatet er modsat de to førnævnte meget lang. Det skaber dramatik og en spænding man kan forestille sig har overtaget i en sådan grad, at Johannes V. Jensen gradvist har kunne tage dybere og dybere indåndinger efter startskuddets smeld, og herved også kun gradvist har kunne give os læsere længere og mere detaljerede beskrivelser, hvilket altså er en direkte måde at overføre den spænding Johannes V. Jensen oplevede til løbet, over til os læsere.

Et andet sted i teksten man kan fornemme hvordan Jensen har brugt sproget til at skabe tempo, er hen mod slutningen af reportagen: *"Saadan vil de lure paa hinanden og arbejde, i seks Nætter og Dage. Lutter unge, stærke, udvalgte Folk, hver af dem No. 1 af sin Nation, hver af dem kørende som en Mekanisme, Mand og Maskine gjort i et Stykke. Jo det er nu værd at se."*¹⁴ I dette citat benytter Johannes V. Jensen flere sproglige gentagelsesfigurer, der alle har indflydelse på læseoplevelsen. For det første har han brugt en anafor ved *"hver af dem No. 1 af sin Nation, hver af dem kørende som en Mekanisme, Mand og Maskine gjort i et Stykke,"* da begge led begynder med *"hver af dem"*. Det skaber en rytme i sproget, der for det andet underbygges af den allitteration man kan læse ved *"Mekanisme, Mand og Maskine."* Alt i alt underbygger det stemningen af at cykelløbet er velkørende, fedt og fungerer, som Jensen også kommenterer at; *"Jo det er nu værd at se."*

Opsummerende er det altså tydeligt at Johannes V. Jensen både gennem de sproglige virkemidler, som gendrivelse og metaforer, men også gennem direkte henvisninger til læserne forsøger at fremstille seksdagesløbet så virkelighedsnært og spændende som han selv oplevede det, for at kunne sprede og dele oplevelsen med så mange andre som muligt. Selvom Johannes V. Jensens sportsreportage er helt tilbage fra 1934, kan man alligevel godt finde ligheder i sproget med de sportsreprotager man ser den dag i dag. Tager vi for eksempel et kig på *'Hvis man skal forelske sig i én ting ved OL, ligner to kvinder med sabler det bedste bud'* som er skrevet af Emil Halkier og udgivet på dr.dk den 30. juli 2024, er der flere sproglige træk der går igen ved en sammenligning af de to tekster.

For det første ser vi allerede i starten af Emil Halkiers sportsreportage over en OL-turnering i sabelfægtning et retorisk spørgsmål, ligesom vi så i Johannes V. Jensens reportage. Her skriver Halkiers: *"Så hvad var det egentlig, der foregik i Grand Palais tirsdag aften? I hjertet af det gigantiske, pompøse bygningsværk et stenkast fra Seinen, der blev bygget i år 1900 til verdensudstillingen og p.t. renoveres for en mindre dansk kommunes samlede årsbudget."*¹⁵ Her virker det retoriske spørgsmål fangende og engagerende for læserens og ens opmærksomhed, ligesom man også oplevede det i første reportage. For det andet prøver Halkiers på samme måde som Jensen også gjorde at skabe en forståelse for hvor fysisk storslået sportsturneringen virkede. Her sammenligner han bygningsværkets renoveringsbudget med en mindre dansk kommunes årsbudget, og selvom sammenligningen ikke er religiøs, men har et mere nutidigt præg, har sammenligningen altså samme formål som i den tidligere reportage, nemlig at få læseren med helt ind i oplevelsen skribenten selv oplevede.

¹⁴ 3a. Johannes V. Jensen: *'Til Seksdagesløb'*: linje 60-63

¹⁵ 3b. Emil Halkier: *'Hvis man skal forelske sig i én ting ved OL, ligner to kvinder med sabler det bedste bud'*: linje 4-6.

Dog kan man længere nede i Emil Halkiers sportsreportage også fornemme hvordan atmosfæren til begivenheden havde karakter af noget større end hvad det rent fysisk var, på præcis samme måde som Johannes V. Jensen beskrev Forum som et verdensrum i sig selv. Her skriver Emil Halkiers nemlig: *"En finale senere eksploderede stemningen, mens Apithy-Brunet smed masken og begravede sit grædende ansigt i hænderne. Øjeblikket, hvor mange tilskuere hævede deres telefoner og snød sig selv for det autentiske, verdens største sportsbegivenhed kan give os."*¹⁶ Netop fordi Halkier ikke engang selv svarer på hvad publikum gik glip af ved at forsøge at fange sportens øjeblik på deres telefoner, understreger han også at momentet ikke *kan* beskrives med ord, og man kan altså igen fornemme hvordan sporten er mere end blot det der sker på tribunerne, men måske i ligeså høj grad er det der sker blandt publikum som er i nærvær af disse begivenheder.

Alligevel inviterer Emil Halkier os læsere med til at tage del i disse oplevelser, ved lidt på samme måde som Johannes V. Jensen, at gøre brug af sprogets virkemidler og særligt sætningernes struktur. Emil Halkier differentierer også mellem episodernes længde, og selvom han gør det gennem citering af andre sportsudøvere, skaber det stadig en form for spænding som vi også så i Johannes V. Jensens sportsreportage. Her har Emil Halkier citeret en tidligere syddobbelt dansk mester i fleuret, som er et let fægte våben, Henrik Mulvad der siger: *"Det er en helt ny liga. Jeg har aldrig set noget lignende til fægtning. 8.000 tilskuere. Det er fuldstændig vanvittigt, [...] Det er en klassisk sport, hvor du lærer noget om dig selv. Du er alene. Det er dig – og en anden. Det kræver en god psyke."*¹⁷ Her er reportagen igen udarbejdet gennem korte episoder der opbygger en dramatik og spænding ved læseoplevelsen. Desuden understøtter citatet at sportens verden er mere end blot den fysiske kunnen, som jeg også vurderer, er gældende for reportager heraf.

Gennem sammenligningen af Johannes V. Jensens og Emil Halkiers sportsreportager er det trods den tidsmæssige forskel mellem de to reportager tydeligt at det sproglige i denne slags artikler i grove træk nemlig handler om det samme: At videregive den oplevelse skribenten har mærket til læseren, som netop også skal illustrere hvordan sport er meget mere end blot den enkelte deltagers performance. Det er et fællesskab og en stemning, og hvis man vil gøre sig en forhåbning om at rapportere hvordan det opleves, giver det i høj grad mening hvorfor begge skribenter i høj grad har benyttet sig af sproglige virkemidler. For det første skal man som læser nemlig kunne leve sig ind i begivenhederne, der som tidligere vist kan forekomme så storslået at de ved første øjekast kan virke ubegribelige. Her er sammenligninger nyttige, hvor Johannes V. Jensen som tidligere nævnt sammenlignede Forum på Frederiksberg med et verdensrum for sig selv gennem en metafor, for at fremstille begivenheden som et næsten guddommeligt univers. I modsætning til Emil Halkiers nyere sportsreportage er det tydeligt at der er blevet skruet ned for glansbillederne, men han gør alligevel brug af sammenligninger for at skabe indre billeder hos sin læser. Derudover ligner de to reportager også hinanden på et andet punkt: de henvender sig til læseren gennem retoriske spørgsmål og korte sætninger der indfanger de temposkift og den spænding man kan opleve til sportsbegivenhederne. Herved kan man overordnet karakterisere sproget i denne type reportager som værende virkelig *dramatisk* gennem alle sine sproglige virkemidler og sammenligninger, hvilket desuden er nødvendigt for at kunne dele oplevelsen af den givne sportsbegivenhed og atmosfæren omkring den så virkelighedsnært som muligt.

¹⁶ 3b. Emil Halkier: 'Hvis man skal forelske sig i én ting ved OL, ligner to kvinder med sabler det bedste bud': linje 13-16.

¹⁷ 3b. Emil Halkier: 'Hvis man skal forelske sig i én ting ved OL, ligner to kvinder med sabler det bedste bud': linje 71-75.